

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Tdo/58/2019
Identifikačné číslo spisu: 7211010553
Dátum vydania rozhodnutia: 03.10.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Juraj Kliment
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:7211010553.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvinenej Ing. V. G. pre prečin neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 3. októbra 2019 v Bratislave dovolanie obvinenej Ing. V. G. podané prostredníctvom jej obhajkyne JUDr. Ivety Rajtákovovej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 13. apríla 2016, sp. zn. 6To/15/2016, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. sa dovolanie obvinenej Ing. V. G. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Košice II (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 3. novembra 2015, sp. zn. 3T/35/2011, uznal obvinenú Ing. V. G. vinnou z prečinu neoprávneného zásahu do práva k domu, bytu alebo nebytovému priestoru podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

ako vlastníčka a užívateľka rodinného domu na ul. Z. č. XX v N. počas prebiehajúcich súdnych sporov ohľadne práva užívania časti tohto domu jej matkou Ing. F. B., narodenou X. marca XXXX jej 13. júla 2009 v ranných hodinách výmenou zámku na dverách znemožnila vstup do uvedeného domu napriek tomu,

že bezplatné a doživotné právo a právo užívania jej bolo priznané osvedčením o dedičstve sp. zn. 28D/1020/97 Dnot 303/97 zo 6. apríla 1998.

Za to ju súd odsúdil podľa § 218 ods. 1 Tr. zák., § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 56 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. na peňažný trest vo výmere 250 €. Zároveň, podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. jej súd pre prípad, že by výkon peňažného trestu bol úmyselne zmarený, ustanovil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiacov.

Proti tomuto rozsudku podala obvinená Ing. G. odvolanie, o ktorom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) rozhodol uznesením z 13. apríla 2016, sp. zn. 6To/15/2016 tak, že ho podľa § 319 Tr. por. zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podala obvinená Ing. G. prostredníctvom jej obhajkyne JUDr. Ivety Rajtákovéj dovolanie z 5. júna 2019, v ktorom uplatnila dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por.

Obvinená vysvetlila, že jej odsúdenie je založené na hypotéze, že ako vysokoškolsky vzdelaný človek, ktorý má 46 rokov, mala byť správne zorientovaná o podstate vtedy prebiehajúcich občianskoprávných sporov. Ako však uviedla, aj v rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 24. marca 2015, sp. zn. 4 Tdo 45/2015 (pozn. súdu ide o rozsudok vo veci skôr podaného dovolania obvinenej), sa uvádza, že dohoda dedičov o vyporiadaní dedičstva je neurčitá a právne nevymožiteľná, resp. že všetko nasvedčuje tomu, že táto dohoda môže byť posudzovaná ako absolútne neplatná. Keďže, ako uviedla, tento právny názor vyslovili traja sudcovia najvyššieho súdu, ktorí sú podstatne kvalifikovanejší ako bola ona, hypotéza o jej zavinení v čase spáchania skutku je neudržateľná.

Okrem toho, rozsudok Okresného súdu Košice II z 31. októbra 2012, sp. zn. 12C/79/2013, a rozsudok Krajského súdu v Košiciach z 20. novembra 2013, sp. zn. 11Co/79/2013, na ktorých boli neskoršie odsudzujúce rozhodnutia založené, boli vydané tri, resp. štyri roky po spáchaní skutku. Otázku zavinenia ale nemožno vyvodzovať z okolností, ktoré nastali po spáchaní skutku, ale z okolností, ktoré existovali ešte pred skutkom. V tomto smere doplnila, že súdne konanie začalo v roku 2006 na základe jej návrhu na vypratanie domu, keďže bola presvedčená, že jej matke právo na jeho užívanie nepatrí. Aj rozsudok Okresného súdu Košice II z 25. marca 2009, sp. zn. 41C/78/2007, ktorým súd zamietol žalobu jej matky o tom, že právo doživotného a bezplatného bývania v rodinnom dome sa považuje za vecné bremeno, vyvracia hypotézu o jej úmyselnom zavinení.

K záveru okresného súdu, podľa ktorého nie je podstatné či bránila poškodenej v užívaní domu, keďže sa verbálne s takýmto stavom stotožňovala, namietala, že skutková podstata trestného činu podľa § 218 Tr. zák. takéto konanie nepostihuje. Je nepochybné, že bola odsúdená za trestný čin hoci sa nedopustila konania, ktoré by naplnilo jeho objektívnu stránku. Okrem toho, skutková podstata trestného činu podľa § 218 Tr. zák. vyžaduje bránenie v užívaní a nie nevykonanie opatrení vyplývajúcich z jej zmluvného záväzku, smerujúceho k obnoveniu možnosti užívať dom. Postup orgánov činných v trestnom konaní, keď prostriedkami trestného práva sankcionujú konanie upravené ustanoveniami občianskeho práva, ktoré navyše trestné právo za trestné ani nepovažuje, predstavuje porušenie princípu ultima ratio. Záverom obvinená zdôraznila, že dovolaním nenapáda neúplnosť alebo nesprávnosť skutkových zistení.

Na podklade týchto skutočností obvinená Ing. G. navrhla, aby dovolací súd podľa § 386 ods. 1, ods. 2 Tr. por. vyslovil porušenie § 319 Tr. por., § 218 ods. 1 Tr. zák. v jej neprospech, a zároveň aby napadnuté uznesenie krajského súdu, rozsudok okresného súdu, ako aj všetky rozhodnutia na zrušené rozhodnutia nadväzujúce zrušil, a aby okresnému súdu prikázal vec znovu v potrebnom rozsahu prerokovať a rozhodnúť.

K podanému dovolaniu sa prokurátor Okresnej prokuratúry Košice II (ďalej len „prokurátor“) vyjadril 11. júla 2019 tak, že ho navrhol podľa § 382 písm. b/ Tr. por. odmietnuť. Uviedol, že v predmetnej veci obvinená 3. augusta 2018 podala dovolanie, o ktorom bolo uznesením najvyššieho súdu z 23. apríla 2018, sp. zn. 2 Tdo 69/2017, rozhodnuté tak, že bolo podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuté. Vzhľadom na túto okolnosť, s poukazom na § 372 ods. 2 Tr. por. dospel k záveru, že dovolanie obvinenej je podané neoprávnenou osobou.

K podanému dovolaniu sa vyjadrila poškodená Ing. F. B. prostredníctvom JUDr. Juraja Biroša 12. augusta 2019 tak, že ho navrhla podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Uviedla, že konajúce súdy sa v súlade so zákonom vysporiadali so všetkými otázkami, ktoré boli potrebné pre zákonné a spravodlivé rozhodnutie. Doplnila, že obvinená podala s manželom niekoľko žalôb, ktorými sa od nej domáhali zaplatenia nájmu za užívanie časti rodinného domu, avšak ani v jednom prípade úspešní neboli. Okrem toho, obvinená nebola úspešná ani so žalobou, ktorou sa voči poškodenej domáhala vypratania časti rodinného domu. Všetky tieto rozhodnutia sú v rozpore so

závermi, ktoré vyslovil najvyšší súd v rozsudku z 24. marca 2015.

K vyjadreniu prokurátora a poškodenej Ing. F. B. sa obvinená Ing. G. ďalej nevyjadrila.

Dňa 16. septembra 2019 bol spisový materiál spolu s dovolaním obvinenej Ing. G. riadne predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie. Následne najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) predbežne preskúmal dovolanie obvinenej i predložený spisový materiál a zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h/ Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom zvoleného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.).

K osobe oprávnenej na podanie dovolania najvyšší súd poukazuje na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 13. novembra 2014, sp. zn. IV. ÚS 336/2012 pozn. ktorý bol zverejnený aj v Zbierke nálezov a uznesení ÚS SR pod R 23/2014), podľa ktorého úmysel zákonodarcu znemožniť podanie ďalšieho dovolania aj v prípade, ak skoršie dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c/ Tr. por., nebol vyjadrený spôsobom, ktorý zodpovedá požiadavkám na určitosť a jasnosť právnych predpisov v podmienkach právneho štátu (čl. 1 ods. 1 Ústavy SR). Podľa jazykovej formulácie § 372 ods. 2 Tr. por. nezahŕňa situácie, keď skoršie dovolanie bolo odmietnuté podľa § 382 písm. c/ Tr. por., hoci by sa to javilo byť logické vzhľadom na úmysel zákonodarcu vyjadrený v dôvodovej správe.

Z citovaného nálezu možno preto jednoznačne vyvodiť, že samotná okolnosť, že obvinená Ing. G. (pozn. okrem dovolania z 20. mája 2013, ktorému najvyšší súd vyhovel rozsudkom z 24. marca 2015, sp. zn. 4 Tdo 45/2014) podala dovolanie už 7. augusta 2017, ktoré najvyšší súd uznesením z 23. apríla 2018, sp. zn. 2 Tdo 69/2017, podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol, nevyplýva, že by v tej istej veci (za splnenia ostatných zákonných podmienok) nemohla podať ďalšie dovolanie.

K lehote na podanie dovolania najvyšší súd uvádza, že napadnuté uznesenie bolo obvinenej Ing. G. doručené 13. júna 2016 a jej obhajcovi JUDr. Marianovi Lenhardovi 9. júna 2016 (č. l. 403); posledný deň na podanie (ďalšieho) dovolania tak podľa § 373 ods. 1 Tr. por. pripadol na 13. júna 2019. Ako najvyšší súd zo spisového materiálu zistil, dovolanie z 5. júna 2019 bolo okresnému súdu doručené e-mailom (pozn. k nesprávnej spisovej značke, avšak na správny okresný súd) bez zaručeného elektronického podpisu 10. júna 2019. Dňa 11. júna 2019 bolo do podateľne okresného súdu doručené podanie obvinenej Ing. G. z toho istého dňa, ktorým opravila niektoré zrejme nesprávnosti z titulnej strany a zo 7. bodu e-mailom doručeného dovolania z 5. júna 2019; originál (pôvodného, ako aj opraveného) dovolania však nie je opatrený podacou pečiatkou z 11. júna 2019, ale pečiatkou zo 4. júla 2019.

S ohľadom na túto skutočnosť, berúc do úvahy tretiu vetu § 62 ods. 1 Tr. por. bolo potrebné sa vysporiadať s otázkou, či možno o takto podanom dovolaní konať a ak nie, či dovolanie (pozn. vo forme originálu) doručené 4. júla 2019 bolo podané včas. Zo spomínaného ustanovenia totiž plynie, že v prípadoch tých prostriedkov, ktoré neumožňujú jednoznačnú identifikáciu osoby podávateľa (telegraf, telefax a elektronické prostriedky bez zaručeného elektronického podpisu) treba prejav jeho vôle potvrdiť písomne alebo ústne do zápisnice do troch pracovných dní.

Z uvedeného však podľa najvyššieho súdu nemožno vyvodiť, že by bolo nutné v takto stanovenej lehote doručiť dovolanie opätovne (písomne alebo ho prediktovať do zápisnice), celkom postačuje, ak dovolateľ svoje skôr podané dovolanie (doručené telegrafom, telefaxom a elektronickými prostriedkami bez zaručeného elektronického podpisu) niektorým zo zákonom predpokladaných spôsobov potvrdí, rozumej autorizuje. Dokonca ani k tomuto potvrdeniu nemusí dôjsť výslovne za predpokladu, že zo všetkých okolností takto uskutočneného prejavu je zrejmé, že skôr doručené dovolanie je skutočne dovolaním osoby, ktorá je na ňom uvedená. K tejto situácii došlo aj v riešenom prípade, keď obvinená Ing. G. osobne podaním doručeným 11. júna 2019 opravila chyby dovolania doručeného (e-mailom) 10. júna 2019; už z takto uskutočnenej opravy je nesporné, kto dovolanie z 5. júna 2019 podal.

Navyše v tomto prípade v spise existujú indicie, že obvinená originál dovolania predsa len doručila už 11. júna 2019. Podľa podacej pečiatky malo totiž podanie z 11. júna 2019 obsahovať dve prílohy, pričom z bodu 4 podania, ako aj zo zoznamu príloh sa javí, že jednou z nich mal byť originál dovolania z 5. júna 2019 (č. l. 447). O uvedenom svedčí aj výzva okresného súdu z 27. septembra 2018 (pozn. správny dátum je zrejme 27. júna 2019, ktorý je uvedený v pokyne samosudkyne), ktorou sa okresný súd domáhal ďalších siedmich rovnopisov dovolania, keďže mu boli doručené len dva (č. l. 447 - 448) (pozn. aj predkladacia správa uvádza, že ide o dovolanie podané 11. júna 2019). Sumarizujúc uvedené, keďže obvinená sa podaním z 11. júna 2019 jednoznačne „prihlásila“ k dovolaniu z 5. júna 2019 (pozn. jeho podanie potvrdila), berúc tiež do úvahy možné pochybenie okresného súdu pri vedení spisu, najvyšší súd dospel k záveru, že obvinená podala dovolanie v zákonnej trojročnej lehote.

Následne ale najvyšší súd zistil, že dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejme, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por. V tomto smere sa kvôli úplnosti žiada doplniť, že námietky obvinenej Ing. G. vo väčšine nie sú totožné so skôr uplatnenými námietkami z dovolania z 3. augusta 2017 (pozn. vtedy obvinená na základe dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. namietala nenaplnenie znakov objektívnej stránky trestného činu), o ktorom - ako už bolo vyššie uvedené, najvyšší súd uznesením z 23. apríla 2018, sp. zn. 2 Tdo 69/2017, rozhodol tak, že ho podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol; z tohto dôvodu sa dovolací súd aj týmito ďalšími vznesenými námietkami zaoberal.

Aj v tomto prípade je však treba k uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. uviesť, že pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o jeho existencii je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa, teda dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi prvého a druhého stupňa nemôže ani meniť, ani dopĺňať. Inak povedané, vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi prvého prípadne druhého stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku, môže obvinený v dovolaní uplatňovať len námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Z týchto úvah súd vychádzal, keď dospel k záveru, že dovolanie obvinenej Ing. G. je v prvej časti - napriek jej ubezpečeniu, založené na rýdzo skutkových námietkach. Ak totiž obvinená namietala, že si konajúce súdy nesprávne vyhodnotili subjektívnu stránku trestného činu a poukazovala pritom na to, čo z tam uvádzaných civilných konaní ne/mohla vedieť ohľadne užívacích práv jej matky - poškodenej Ing. F. B., ide z jej strany zjavne o proces hodnotenia dôkazov, do ktorého dovolací súd podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. časť za bodkočiarkou zasahovať nemôže.

Pokiaľ ide o druhú časť dovolania, v ktorej namieta správnosť právnych úvah okresného súdu, najvyšší súd upozorňuje, že podľa § 371 ods. 7 Tr. por. dovolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. Keďže vyššie uvedené úvahy sa nepretavili do výrokovej časti rozhodnutia (pozn. zo skutkovej vety je úplne zrejme, že obvinená nebola odsúdená za to, že by sa „verbálne stotožňovala s bránením v užívaní domu“), tieto sú bez právneho významu. V tomto smere najvyšší súd opätovne uvádza, že tak, ako je skutková veta naformulovaná (a ktorá je pre dovolací súd smerodajná), napĺňa všetky znaky skutkovej podstaty prečinu podľa § 218 ods. 1 Tr. zák. (č. l. 432).

Na podklade týchto skutočností najvyšší súd na neverejnom zasadnutí rozhodol tak, že dovolanie obvinenej Ing. G. podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.